

Türkiye - Amerika Ticaret Andlaşmasına bağlı 1 sayılı listede 695 D ve C pozisyonlarına giren maddelere müteallik gümrük resimleri hakkında teati olunan mektupların onanmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/340)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 70-18 3/1451

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisiğine

1 Nisan 1939 tarihli Türkiye - Amerika Ticaret Muahedesine bağlı bir numaralı listenin 695 D pozisyonuna giren maddelerin gümrük resminin artırılmasına mukabil 695 C pozisyonuna giren maddelerin gümrük resminin indirilmesi hakkında Amerika Hükümetiyle teati edilen mektupların tasdikına dair Hariciye Vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 14 . VIII . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesi ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

S. Saracoğlu

Esbabı mucibe lâyihası

Memleketimizde zirai ve sınai sahalarda kullanılmakta olan ve harpten evvelki yıllarda kesafetçe gazyağından ağır olan motorin yağlarının son zamanlarda gazyağı gibi saf ve berrak bir hal iktisap eylemesi yüzünden bunlara gazyağı gümrük tarifesine imtisalen yüksek nispette gümrük resmi konulması zaruretinde kalınmakta ve bu hal dolayısıyla zirai ve snai istihlâat fiyatlarının terffüünü mucip olmakta idi. İşbu mahzuru gidermek üzere hazırlanan ve Gümrük tarife Kanunumuzun 695 D pozisyonundaki bileümle yağlara ait gümrük resimlerinin 7.75 kuruşa çıkarılmasına mukabil 695 C. pozisyonundaki gazyağı ve diğer bütün maddelerin gümrük resimlerinin 3.30 kuruşa indirilmesini derpiş eden, kanun lâyihası 10 . VII . 1944 tarih ve 4605 sayı ile Yüksek Meclisin tasdikından çıkmıştır.

Ancak memleketimize ithal edilen bu cins yağların ekseriyetini teşkil eden Amerikan menşeli yağların gümrük tarife hadleri Amerika Birleşik Devletleriyle aramızda mevcut 1 nisan 1939 tarihli Ticaret Anlaşmasının bir numaralı listesinde konsolide edilmiş bulunması ve bunun üzerinde yapılacak herhangi bir değiştirme içinde yine mezkûr muahedenin birinci maddesi hükümlerine göre diğer âkîd Devletin muvafakatının alınması meşrut bulunması dolayısıyla Vaşington Büyük Elçiliğimiz vasıtasıyla Amerika Hariciye Nezareti ile te mas edilmiş ve İcra Vekilleri Heyetince bu bapta verilen salâhiyete istinaden Gümrük Tarife Kanunumuzun 695 C pozisyonundaki gazyağı ve sair maddelerinin gümrük resimlerinin 3.30 kuruşa indirilmesi hususunda Vaşington Büyük Elçiliğimizle Amerika Hariciye Nezareti arasında mutabakat hâsıl olmuştur.

Bu bapta teati olunan mektuplar ve tercümelere yüksepi tasvip ve tasdiklerine arz olunur.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/340

Karar No. 3

18 . XII . 1944

Yüksek Reisliğe

1 Nisan 1939 tarihli Türkiye - Amerika Ticaret Muahedesine bağlı bir numaralı listenin 695 D pozisyonuna giren maddelerin gümrük resminin arttırılmasına mukabil 695 C pozisyonuna giren maddelerin gümrük resminin indirilmesi hakkında Amerika Hükümetiyle teati edilen mektupların tasdikına dair Hariciye Vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 14 . VIII . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası mucip sebepleriyle birlikte Encümenimize havale buyurulmuş ve Hariciye Vekilinin hazuriyle tetkik ve müzakere olunmuştur.

Memleketimizin menfaatlerine uygun görülen kanun lâiyhası aynen kabul edilmiştir.

Arz olunur.

Dışişleri Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Konya	İstanbul	Ağrı
S. Arıkan	A. Ş. Esmer	R. R. Pasin
Ankara	Antalya	Erzurum
Z. Yörük	Dr. C. Tanca	P. Demirhan
Gümüşane	Manisa	Samsun
E. Tör	H. Bağur	C. Büsel
Seyhan	Tokad	Bolu
N. Eldeniz	N. Poroy	H. C. Çambel

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/340

Karar No. 7

11 . IV . 1945

Yüksek Başkanlığa

1 Nisan 1939 tarihli Türkiye - Amerika Ticaret Anlaşmasına bağlı (1) sayılı listenin 695 (D) pozisyonuna giren maddelerin gümrük resminin arttırılmasına mukabil 695 (C) pozisyonuna giren maddelerin gümrük resminin indirilmesi hususunda taraflarca teati kılınan mektupların onanmasına dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan, Bakanlar kurulunca 14 . VIII . 1944 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı gereğiyle birlikte komisyonumuzda salâhiyetli zevat huzurunda tetkik edildi ve görüşüldü.

Memleket menfaatine uygun görülen işbu tasarının aynen kabulü oybirliğiyle karar altına

alınmış olmakla Kamutaya arzedilmek üzere Yüksek Makamınıza sunuldu.

Ticaret Komisyonu Başkanı Y.	Bu raporun Sözcüsü	Kâtip
Manisa	Ankara	Ankara
Dr. Haldun Sarhan	A. Çubukcu	A. Çubukcu
Diyarbakır	Kastamonu	Kırklareil
K. Şedele	Hilmi Çoruk	Ş. Ödül
Kırşehir	Kütahya	Kütahya
Ş. Torgut	B. Atalay	S. Kutman
Kütahya	Niğde	Ordu
H. Benli	H. Ulusoy	M. Yarımbıyak
Siiird	Yozgad	Zonguldak
E. Kılıçcıoğlu	Z. Arkant	A. Güröl

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1 Nisan 1939 tarihli Türkiye - Amerika Ticaret muahedesine bağlı bir numaralı listede gümrük resmi konsolide edilmiş bulunan 695 D. pozisyonundaki maddelere ait gümrük resminin 2.75 kuruşa çıkarılmasına mukabil 695 C. pozisyonuna giren maddelere müteallik gümrük resminin 3.30 kuruşa indirilmesi hakkında Amerika Hükümetiyle teati edilen mektupların kabul ve tasdikına dair kanun lâihası

MADDE 1. — 1 Nisan 1939 tarihli Türkiye - Amerika Ticaret Muahedesine bağlı bir numaralı listede gümrük resmi konsolide edilmiş bulunan 695 D. pozisyonundaki maddelere ait gümrük resminin 2.75 kuruşa çıkarılmasına mukabil 695 C. pozisyonuna giren maddelere müteallik gümrük resminin 3.30 kuruşa indirilmesi hakkında mezkûr muahedenin birinci maddesi hükümlerine tevfiқан Amerika Hükümetiyle teati edilen mektuplar kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun ierasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

14 . VIII . 1944

Bş. V. ve Ha. V. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	R. Türel	A. R. Artunkol
Da. V.	Ma. V.	Mf. V.
Hilmi Uran	F. Ağralı	Yücel
Na. V.	İk. V.	S. İ. M. V.
Sırrı Day		Dr. H. Alataş
G. İ. V.		Zr. V.
Suat H. Ürgüplü	Ş. R. Hatipoğlu	Ti. V.
Mh. V.		
A. F. Cebesoy		C. S. Siren

Ekselâns;

Birinci maddesi zirde mezkûr, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında 1 Nisan 1939 tarihinde Ankara'da imza edilen Ticaret Anlaşmasına atfen aşağıdaki beyanatı arzile kesbi şeref eylerim.

«Bu Anlaşmaya merbut 1 sayılı listede tadad ve tarif edilmiş olan, Amerika Birleşik Devletleri menşeli tabii veya mamul müstahsalât, Türkiye Cumhuriyeti arazisine ithallerinde, mezkûr listede derpiş edilmiş tarife tenzilâtından istifade edeceklerdir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti mezkûr listede derpiş edilmiş olan resimleri . arttırdığı takdirde, bu suretle tezyid edilmiş olan resimler, neşirleri tarihinden iki ay geçmeden mezkûr müstahsalâta tatbik edilmeyecektir.

Salifüzzikir iki aylık müddetin inkızasından önce, iki Hükümet arasında, bu Anlaşmada münasip görülecek tavizi mutazammın tadilâta mütedair bir mutabakat hâsıl olmadığı takdirde Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, bu suretle tezyid edilmiş resimlerin tatbiki tarihinden itibaren on beş gün içinde, bu Anlaşmanın tamamen, otuz gün evvelden tahriren ihbar etmek şartıyla feshetmekte serbest olacaktır.»

Ticaret Anlaşmasının (1) nci listesindeki 695 D numaralı pozisyonunda bahis mevzuu ağır madeni yağlar ve makina yağı, mazut, motorin ve buna müşabih sair mahrukat gibi müştakları için vazedilen gümrük resmi kilo başına 0.95 krs, 695 C pozisyonunda munderiç gazyağı üzerine konan resim ise kilo başına 6 kuruştur.

Son senelerde motorin yağının evsafı, gaz yağına tatbik edilen gümrük resimlerinin aynının motorine de tatbikını şayanı arzu kılacak derecede islâh ve tekemmül ettirilmiş bulunmaktadır. Motorin resimlerini gaz yağı resimleri seviyesine çıkarmak motorin fiyatlarının zararlı akislere sebebiyet verecek derecede yükseltilmesini lüzumlu kılacaktır.

Binaenaleyh Ticaret Anlaşmasının birinci maddesi ahkâmına tevfikân, Türkiye Hükümeti tarifinin 6950 numaralı pozisyonu gümrük resminin kilo başına 3.30 kuruşa indirmeği ve 695 D pozisyonu gümrük resmini kilo başına 2.75 kuruşa çıkarmayı düşünmektedir, (ki motorin üzerinde mevzu kilo başına 0,55 kuruş istihlâk resmi ile birlikte 3.30 kuruşa çıkmış olacaktır.)

İşbu ahval muvacehesinde, yukarıda izah edilen şekilde yapılması düşünülen tadilat hakkında Birleşik devletler Hükümetinin bir itirazı olup olmadığını istifsar etmekle kesbi şeref eylerim.

En derin saygılarımı kabul buyurunuz, Ekselans.

Münir Erteğin

Hariciye Nezareti
Washington

22 Nisan, 1944.

Ekselans

Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki Ticaret Anlaşmasının 1 nci maddesine atfen ve Türkiye Hükümetinin, işbu Anlaşmanın bir numaralı cetvelinde derpiş edilen tarife No. 695 D pozisyonu gümrük resminin kilo başına 0.95 kuruştan 2.75 kuruşa çıkarılması ve aynı zamanda Ticaret Anlaşmasının birinci maddesi hükümlerine tevfikân No. 695 C pozisyonu gümrük resminin kilo başına 6.00 kuruştan 3.30 kuruşa indirilmesi isteğini ifade eyleyen, Ekselansınızın 14 nisan 1944 tarihli notasını aldığımı bildirmekle kesbi şeref eylerim.

Ekselanslarınızın notasında izah edilen hal ve şartlar muvacehesinde Birleşik Devletler Hükümetinin yukarıda mezkûr gümrük resimlerindeki değişikliklere itirazı bulunmadığını cevaben bildirmekle şeref kesbeylerim.

En derin saygılarımı kabul buyurunuz. Ekselans.

(İmza)
Cordell Hull